

Tämä on rinnakkaistallenne.
Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat
saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Laakkonen, Mika-Petri; Virmajoki, Veli

Julkaisun nimi: Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yhdessä voisivat luoda uutta

Julkaisuvuosi: 2024

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Laakkonen, Mika-Petri; Virmajoki, Veli. (15.12.2024). Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yhdessä voisivat luoda uutta. *Kaleva*, s. 20.

Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yhdessä voisivat luoda uutta

PUHEENVUORO

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erillisyyden saattaa olla tiensä päässä, kun katsotaan pidemmän aikavälin kehityskulkuja. Työelämän, tutkimuksen ja yhteiskunnan tarpeet työntävät korkeakouluja yhä syvemmälle "muhjukenttään" - alueeseen, jossa teoreettiset ja käytännölliset rajat hämärtyvät, ja merkityksellisyyttä määrittää ennen kaikkea käyttäjä.

Yksilön, organisaation tai yhteiskunnan näkökulmasta ei ole tärkeää, mistä korkeakoulusta palvelu tai osaaminen on peräisin. Relevanttius ratkaisee, ei institutionaalinen alkuperä.

Tekoäly tulee muuttamaan maailmaa perusteellisesti. Urapolut ovat yhä arvaamattomampia, ja yksittäinen ammattitaito ei riitä. Korkeakoulutuksen on mitä luultavammin sopeuduttava painottamaan ihmillisiä taitoja, kuten kokemuksella rakennettuja käytännön taitoja, kriittistä ajattelua ja etiikkaa teknisen asiantuntemuksen rinnalla.

Työelämän edellyttämät taidot muodostuvat muhjusta, jossa teorian ja käytännön taidot yhdistyvät. Korkeakoulujen on kyettävä tarjoamaan oppimispolkuja, jotka

MIKA-PETRI
LAAKKONEN

VELI VIRMAJOKI

tukevat käyttäjän - olipa tämä yksilö tai organisaatio - tarpeita nopeasti muuttuvassa ympäristössä.

Tekoälyn avulla voitaisiin tunnistaa opiskelijan osaamistarpeet ja yhdistää ne erilaisiin koulutusmahdollisuuksiin unohtaen instituutioiden perinteiset rajat. Käyttäjän näkökulmasta hakuprosessit ja byrokratia ovat vain hidasteita - tärkeämpää on, että tarvittava osaaminen on helposti saatavilla ja räätälöitävissä.

Näin korkeakoulu voivat tukea elinikäistä oppimista tarjoamalla ratkaisuja, jotka syntyvät juuri muhjukentän keskellä.

Korkeakoulutukselta odotetaan yhä enemmän ratkaisujen tarjoamista yhteiskunnallisiin haasteisiin. Teoreettisen ja soveltavan tut-

"Korkeakoulutuksen on mitä luultavammin sopeuduttava painottamaan ihmillisiä taitoja, kuten kokemuksella rakennettuja käytännön taitoja, kriittistä ajattelua ja etiikkaa teknisen asiantuntemuksen rinnalla."

kimuksen rajat hämärtyvät, ja poikkiteollinen yhteistyö tulee välttämättömäksi.

Käyttäjän - kuten yhteiskunnan tai organisaation - näkökulmasta ratkaisevaa on, että tutkimus vastaa kysymyksiin, jotka ovat merkityksellisiä. Yhteiskunnalliset ongelmat, kuten ilmastonmuutos tai kestävä kehitys haasteet, eivät piittaa siitä, mikä instituutio tuottaa ratkaisut.

Tekoälyn tuella voidaan löytää uusia yhteyksiä tutkimusalojen välillä ja täten ylittää nykyiset rajat. Mikä on se tarve identiteetille, joka asettuu esteeksi tälle?

Muhjukentän arkea on myös resurssien jakaminen. Yhdistyneet instituutiot voisivat jakaa hallin-

nollisia ja teknisiä resursseja, mikä helpottaisi esimerkiksi tutkimus- ja koulutusalojen kehittämistä.

Digitaalinen infrastruktuuri on erityisen tärkeää, kun korkeakoulu pyrkivät tarjoamaan elinikäistä oppimista tai mahdollistamaan tutkimuksen, joka ei tunne fyysisiä rajoja.

Käyttäjän - olipa kyseessä perheellinen opiskelija tai kansainvälinen yritys - kannalta tärkeää on, että oppiminen ja yhteistyö tapahtuvat saumattomasti. Anekdootina kerrottakoon, että allekirjoittaneet eivät ole koskaan tavanneet kasvokkain, vaikka ovat tehneet vuosia tutkimusyhteistyötä Suomen sisällä. Kävelemme muhjusta.

Jokaisen korkeakoulun on vastattava paikallisiin tarpeisiin mutta myös näytettävä kyntensä kansainvälisen kilpailukyvyyn osalta. Kun paikallisia ja kansainvälisiä vaatimuksia pyritään täyttämään, palataan taas siihen, ettei ulkopuolelta katsottuna ole kiinnostavaa, mihin korkeakoulukenttään jokin tutkimuksellinen tai koulutuksellinen hyödyke on alun perin sidottu.

Voidaan taas kysyä, mikä rooli ja perimmäinen tarkoitus erillisillä

korkeakouluilla on, jos ne valjastetaan ratkomaan ongelmia, jotka on määritelty ulkoapäin - olipa määrittäjä sitten paikallinen tai kansainvälinen toimija.

Nykyisissä kehityskuluissa on mahdollista tulevaisuus, jossa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhdistyminen voisi luoda uudenlaisen korkeakoulujärjestelmän. Hyvät ja huonot puolet, sekä käytännön seikkojen pohdittaminen, on tuotava Suomen korkeakoulutuksen strategiseksi kysymykseksi.

Tai entä jos tekoäly itse laitettaisiin laatimaan korkeakoulutuksen strategia? Mitä jos sen päätelmänä yhdistyminen on ratkaisu? Mitä me olemme sille vastaamaan, kysyi strateginen ennakointi aikanaan. Me yritämme kysyä vastausta nyt.

Mika-Petri Laakkonen on professori ja tekoälytutkija, joka tutkii tulevaisuuden tekoälymalleja. Veli Virmajoki on filosofian dosentti, tulevaisuudentutkija ja tieteenfilosofi, joka tutkii korkeakoulujen strategista ennakointia